Ч. 228. Четвер 10 (23) жовтня 1902. Рік XII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . „ —·90

Поодиноке число 6 с

Вісти політичні.

(З ради державної. — Ворохобня в Македонії.)

На вчерашнім засїданю палати послів по відчитаню внесень і інтерпеляций, прийшло на порядок дневний нагле внесенє п. Романчука о заснованє у Львові руского університету. Перший промавляв внескодавець, мотивуючи потребу заснованя університету і відкликуючись до всїх сторонництв палати, аби голосовали за наглячостию внесеня. Против промавляв посол Старжиньский і заявив, що польскі посли будуть голосувати против наглячости. Відтак забрав голос пан мінїстер просьвіти др. Гартль. Піднїс з признанєм пильність і трудолюбивість рускої академічної молодїжи, але виступив против висказу п. Романчука, немов би професори львівского університету відносили ся ворожо до руских студентів. Мінїстер наводить, що саме професори львівского університету представили єму велике число руских студентів для уділеня їм помочи до дальших академичних студий. Бесїдника тїшить, що найшло ся таке число руских студентів, котрі хотять дальше образувати ся та що професори львівского університету їх підпирають. Гадає, що то єсть найлїпша дорога до витвореня рускої науки, з котрої вийде відтак конечна потреба заснованя руского університету. Дорога та певнїйша, як ставленє наглих внесень, за котрими, при близшім розслїдї, тяжко буде палатї заявити ся, бо мусить застановити ся також над наслїдками фінансовими, які мусїли би вийти з принятя внесеня п. Романчука. — По промові дра Гартля забрав голос п. Барвіньский і полємізував з деякими висказами п. Старжиньского. Вкінци, по кінцевий промові внескодавця, п. Романчука, приступила палата до голосованя, і відкинула наглість внесеня. — З черги приступлено до дискусиї над внесенєм п. Грубого над язиковими відносинами на Шлезку. В дискусиї брали участь Чехи, Поляки і Нїмцї. — Слїдуюче засїданє назначено на нинї, о 11 год. рано.

Коли европейску дипльоматию занепокоїли подїї в Македониї, турецке правительсто зачало пускати в сьвіт вісти, що в Македониї нїякого поважного руху нема, що специяльно населенє Македониї в розрухах не бере участи, а болгарскі ватаги, котрі впадають до краю через границю, буде можна розїгнати без якої небудь більшої мобілїзациї турецких сил. Що справа так невинно не представляє ся, доказують найлїпше зарядженя турецких властий. Мимо того, що в загрожених околицях від довшого часу стоїть кілька полків, турецке правительство стягає до Македониї з як найбільшим поспіхом дальші війска. Хоч забуреня в Македониї повторяють ся рік річно, і нїхто не приписував їм великого значіня, то сегорічний рух треба трактувати серіознїйше, бо на чолї сегорічного бунту станули такі офіцири, як ґенерал Зончев, Янков і Нікольов. Навіть офіциальні турецкі круги переконані є серіозности ситуациї, чого доказом є інформация уділена „Політ. Кореспонд.“, котра так описує положенє в Македониї: О много небезпечнїйший, як дотеперішна господарка бандитских ватаг, є з кількох сторін сконстатований факт, що революцийний дух обхопив майже все болгарске населенє Македониї і може нема одної місцевости в Македониї, в котрій не було би членів македоньского комітету. На трупах і полонених сконстатовано, що їх більшість не складає ся з Македонцїв, що прийшли з Болгариї, але з членів внутрішних македоньских комітетів. Згадана кореспонденция висказує також гадку, що здавити македоньский рух зможе хиба двацять раз так велика сила, як та, котрою турецке правительство тепер розпоряджає. — Енерґічне давленє бунту вже зачало ся, при чім — як доносять з Софії — дїють ся страшні річи. Повторюють ся зьвірства башибожуків з часів перед турецко-росийскою війною. О тих зьвірствах телєґрафував до віденьскої Zeit президент македоньского комітету в Софії, Стоян Михайловский: „Ера кровавих насильств зачинає ся в Туреччинї на ново. В округах Джума, Малешево, Мельнік і инших, башибожуки і правильні турецкі війска мордували жінки і дїти. Супротив тих жертв і християньскої цивілїзациї просимо вас о поміч і оборону народу, мучеників

7)

ПОДОРОЖ по СИЦИЛІЇ.

(Після Тайнєрта, Шинера, Брокка і др. зладив К. Вербин.)

(Дальше.)

Оттакі були мої гадки, коли наша мала каравана волїкла ся сподом гір Монтї Россі.

Для наших мулів день не легко почав ся; для них пухка земля, в котрій за кождим кроком западали ся їм ноги глубоко, не була нїяким привидом. Поволи тюпали они наперед, а ми позавиваввши ся в плащі і коци, сидїли мовчки на сїдлах та заспані позївали, отвираючи роти що кілька мінут як ті крокодилї. В так раннїй порі і при станї термометра, ледви лиш кілька степенів понад нулю, не бере охота балакати.

Перейшовши через заціпенїлу струю ляви з вибуху в 1885 р., що плила почерез поля та пасовиска на зубочах, та наробила шкоди на два мілїони франків, входимо до лїса, що виглядає як би який парк і прибрав ся у сьвіжу весняну красу. Тут витають нас віщуни дня: Аврора летить нишком попід аркади листя, а єї заслона суне ся по пнях і гілю, по листю, цьвітях і стеблах; крилаті сьпіваки строять свої горла до величаючої піснї, як бальзам несе ся всюди запах козелиста. Дим, що піднимає ся понад вершок Етни, зачинає жаріти ся; снїгові площі вкривають ся рожевою, як би нахуханою краскою, а низші боки гори стають мовби золоті і пурпурові. Тепер виринає в повне сьвітло також і листє каштанів, помежи котрими їдемо; мілїони капель роси зачинають сьвітити ся; настав новий день. Студїнь все ще велика, а наші носи поробили ся червонаво сині.

Що за незрівнаний кольорит довкола, до котрого причиняє ся немало земля, гола земля: чорний, сїрий, червоний у всїх відтїнях, і жовтий, що мінить ся зелено і синьо. Чим висше їдемо, тим сильнїйші стають ті краски. Головні тони красок для прочих, розкинених по цїлій величезний масї стіжків вибухових, творять повна брунатна краска, бронзова, оранжева і шкарлатна; а з тих стіжків суть такі, котрим десять літ, сто літ і богато, богато більше. Старші з того товариства двигають вже на собі грубезні дуби, на других ростуть ще лиш малі дерева і корчі, на молодих видніє ся ще лиш пух з трави і папороти, а наймолодші суть ще лисі, зовсїм лисі.

В лїсї, яких сто кроків на лїво в бік від стежки, стоїть на полянцї Каза дель Боско, найвисше положена людска оселя на Етнї. Там звичайно спочивають туристи, та покріпляють ся при керницї сьвіжою водою і поять свої мули; але ми тут не ставали, щоби не тратити часу. Нашим мулам то не сподобало ся, они стали їти поволїйше мимо того, що погоничі добре їх підганяли. Ми уїхали ще кусень дороги, аж там, де кінчить ся лїс, наші зьвірята зноровились і вже не хотїли їти дальше.

Тимчасом веремя змінило ся, смуги мраки, що тут і там уносили ся у воздусї, прибрали виразнїйші форми і сплили ся зі стовпом диму, що виходив з вулькану. До того вмішали ся вітри; они стали крутити тою масою на всї боки і около 9 години небо довкола вершка Етни вкрило ся далеко і широко збитою масою хмар; вершка гори і сонця вже не було видко.

На оазї, порослій мохом і зілєм, межи купами насипаного каміня та ріпяків ляви, злїзли ми з мулів і пустили їх пасти ся, а самі взяли ся до принесеного з собою провіянту та почали заїдати.

Але ми не довго спочивали. За пів години пустили ся ми дальше, та незадовго увійшли в полосу хмар, в пустиню, де вже нїчо не росте. Розколини і щелини вкривав брудний снїг. Опади і вода із снїгу зробили з мілкого попелу густий чорний намул, в котрім наші мули не могли їти. Катанія лежить тепер більше як 2500 метрів в долинї під нами, і дальше вже годі їхати. Погонич вертає зі зьвірями назад на то місце, де ми спочивали, а я і Антоніо беремось їти пішки до кратеру. Він би був тепер таки найрадше вернув ся назад, але я обставав при тім, щоби їти аж на сам вершок.

нового століття, Македонців". — Македоньский комітет звернув ся також до заступників держав в Софії з просьбою, аби дипльоматии представили своїм державам положене і випросили їх о інтервенцию.

Новинки.

Львів дня 22-го жовтня 1902.

— **Почетне горожаньство** надала рада міска в Старім Самборі Є. Е. п. Намістникови гр. Льву Пініньскому.

— **ВПреосьв. Митрополит Андрей Шептицкий** повернув з Познаньщини і нині виїздить з рускими паломниками до Риму.

— **Нова управа міста Яворова.** Ц. к. Намістництво за згодою виділу краевого установило по розвязаню ради міста Яворова тимчасову управу. Начальником управи іменований п. Теодорович, урядник виділу краевого, а додано ему прибічну раду, в склад котрої входять: Фердинанд Пар, як заступник бурмістра, Стан. Ляхович, як перший і Григ. Щирба, як другий асесор.

— **Львівскі фіякри** одержать в короткім часі мундури. Крім того кождий з них буде мусів в якийсь впадаючий в очи спосіб означити, чи він занятий, чи вільний.

— **Деґрадация війта.** За згодою краевого виділу усунуло намістництво начальника громади в Семковій волі, сяніцкого повіта, з уряду і приказало старостову зарядити против него карносудове слідство за спроневірене громадских фондів.

— **Похорон поліцияна.** Вчера по полудни відбув ся похорон капраля поліциї Андрія Коньчака, котрий погиб з руки злодія. Похорон був величавий і взяло в нім участь около 2000 людий, а на домовині зложено вінці від дирекциї поліциї, жандармів, офіцирів і вояків поліцийних. За домовиною поступали батько і брат покійника, оба селяни, дальше делеґати офіцирів з кождого полку з генералом, директор поліциї з численними урядниками, поліцияни, жандарми, міскі пожарники і т. д. Похорон устроїв безплатно п. Курковский. Покійника похоронено на Личаківскім кладовищи.

— **Нещаслива пригода.** Із Самбірщини пишуть нам: Дня 5 жовтня с. р. около 8 години рано стала ся в громаді Суcїдовичі при шляху зелїзничім коло кільометра $14^4/_5$ така пригода. Малолїтний хлопець іменем Петро Жук пас корови близько будки зелїзничої ч. 10 і там натягнув зелїзну корбу, що служить до отвираня і замиканя запор зелїзничих. Корба відкрутила ся і вдарила хлопця так сильно по голові, що зранила его смертельно.

— **Кельнер матуристом.** Коли хто хоче і має сильну волю, то може всего вивчити ся. То лиш у нас люди боять ся науки взагалї і гадають, що без школи таки вже зовсім не можна нїчого вдїяти з висшою наукою. Що так не есть, найлїпшим доказом віденьский самоук, Артур Крайнер, котрий есть тепер кельнером у віденьскій каварни „Café Kaisergarten" і подав просьбу до дирекциї школи реальної в своїм рідпім місті, щоби ему позволено здавати матуру. Крайнер полюбив дуже науку математики і фізики та хотїв би конче займати ся на техніцї наукою механїки. І дивна річ, як такий кельнер, що цїлїсенький день і до пізна в ночи мусить бути на ногах, знайшов тілько часу і нагоди до науки! Крайнер має тепер 23 лїт. Він есть сином бідних родичів і родив ся в Лїнцу, а в Оттенсгаймі в горішній Австриї скінчив двокласову школу народну. Вже тогди відвезли его родичі до Відня, щоби він там учив ся кельнерства, а малий хлопець був так пильним, що не лиш зробив все то, що до него належало, але ще й учив ся всїляких предметів, що не мають нїякої звязи з его фахом. Фахову школу, яку удержує у Відни товариство реставраторів і каварників, скінчив він з відзначенем і дістав не лиш першу нагороду в сумі 20 корон золотом, але ще й дипльом признаня. Коли визволив ся, став кельнером в каварни „Бетовен". Мимо того, що мусїв послугувати майже що дня аж до 2 год. в ночи, знайшов ще тілько часу, що учив ся і здав іспит інтелїґенцийний на однорічного охотника з дуже добрим успіхом. Із гроший, які заробляв, посилав частину своїм бідним родичам, а з другої частини купував собі книжки і потрібні прибори до науки. З кінцем сего року шкільного сїдає Крайнер до матури. Оттак би нашим людем робити, учити ся самому, чого лиш хто може і до чого має нагоду.

— **Самоубийство.** Дня 19 жовтня с. р. о 10 год. перед полуднем відобрав собі житє через повішене ся на поді Василь Чуба, син Панька і Юлїї, господарів в Стрептові, жонатий, лїт 23. Причина самоубийства незвістна.

— **Бандит Мусоліно.** З Триесту доносять, що бандит Мусоліно, котрого засуджено на цїле житє до вязниці, зійшов з розуму і лежить вже умираючий. Сили его вже зовсім опустили.

— **Заплата борців, що помагали забирати чуже майно.** Вчера відбули ся в Гайдпарку в Льондонї збори кількох тисячів резервістів, котрі вернувши з поля війни в Африцї, волочать ся без роботи і в голоді по містах Льондону, а доси ще не одержали від правительства заплати, яка їм давно вже належить ся. Манїфестанти несли вчера на дручках хоругов, на котрій було виписане великими буквами: „Джентльмени, поможіть нам нині, бо ми проливали за вас кров, а тепер мусимо з голоду гинути!"

— **Смерть за сливку.** В північній части Берлина зайшла якась мала дівчина до склепу з віктуалами і вкрала там одну сливку. Властитель склепу вибіг за дитиною і стрілив за нею з пістолета і забив на місци. Внаслїдок того зробило ся велике збіговиско, а люди взяла така злість, що они впали до льокалю і стали его нищити а самого купця тяжко побили.

— **Небезпечний локай.** Рудольф Гелле сидів у Львові в криміналї за якесь убийство а Ілько Піш за крадіж, звідси їх знакомство і спілка в їх пізнїйших підприемствах. Відсидївши кару, пішли оба в сьвіт „працювати" дальше по свому. Гелле став за локая у адвоката дра Фітернїка в Самборі, а Піш через цїлий час служби свого товариша ночував в однім з тамошних цеголень, щоби бути під рукою і стати товаришеви в пригоді, коли прийде пора до того. Гелле виглядів догідну хвилю дня 31 мин. місяця і виймив з кредeнсу столове срібло а на запитане панї, на що, сказав, що хоче его чистити. Кухарці наказав, щоби не замикала кухнї, а сторожеви, щоби в ночи не замикав дверий, бо паньство будуть виходити, а відтак забравши всїлякі дорогоцїнности та наполеондори утїк, лишивши столове срібло, бо очевидно, хтось его настрашив. Утїкав зі своєю добичею так борзо, що аж загубив капелюх по дорозі а вступивши до шинку, купив собі у шинкаря другий, кажучи ему, що то вихор вхопив ему его капелюх. Але панї Фітернїкова спостерегла ся ще завчасу, дала знати до поліциї і жандармерії. Жандарми розбігли ся в ріжні сторони, а вахмайстер пішов на зелїзницю. Тимчасом Ілько Піш чекав вже на товариша фірою з Ванович і оба поїхали до Ви-

---

За годину тяжкої муки, знайшли ся ми в такій мрацї, що вже годї було побачити щось далеко, аж ось нараз опинили ся ми коло Каза Інґлезе на висоті 2942 метрів, обсерваториї, котру тут побудували Анґлїйцї в 1811 р. (від того й назва еї „анґлїйска хата"). Есть то будинок, що подобае трохи на каплицю з великою банею на середині, збудований з обтесаної ляви а вкритий оловяними плитами. Тут може вигідно помістити ся і більше товариство та й знайти тут потрібну для себе поживу, котра есть тут завсїгди в запасї. Ми не взяли ключа до сеї хати з локанди (гостинниці) „Етна", де его дають на жадане за оплатою, бо я не думав оставати ся на горі і дожидати догіднїйшої погоди; я хотїв вечером вернути назад до Нікольозі.

Майже безпосередно поза Каза Інґлезе піднимае ся стрімко в гору кратеровий стіжок ще на 370 метрів високо. Лїземо й лїземо, пара з сїрки зачинає нас вже душити; камінє, яке викидае вулькан, паде довкола нас та й артилерия з неба розпочинае свою канонаду. Антоніо каже, щоби спішити ся, бо він хотїв би вертати назад в долину, заким туча, що збирае ся над нами, вибухне з цїлою силою.

Наконець, преці раз стаемо на рівній земли, густий дим здоймае ся саме перед нами і під нами, стоїмо над кратером. Вітер жене нам густий дим в очи і ми таки аж душимо ся. Бомбардация з долини стае щораз грізнїйша; мрака робить ся щораз густїйша. Серед таких обставин не можемо тут стояти, треба вертати.

Я вийшов на Етну і тою сьвідомостию мушу вдоволити ся, тут на горі не видів я нїчого.

Ще заким ми минули Каза Інґлезе, настала буря зі снїгом і градом, понад нами, довкола нас і під нами блискало і били громи. Змочені до нитки, замащені болотом і смертельно змучені прийшли ми назад на то місце, де ждав на нас погонич з мулами. Тут вже не падав снїг але дощ і падав все ще, коли ми вечером о 6 год. прийшли знову до Нікольозі.

* * *

Заким розкажемо дещо про вибухи Етни, мусимо насамперед сказати ще кілька слів про саму гору. Етна, як вже сказано, має сподом 180 кільометрів довкола і есть віддїлена від прочого острова досить глубокою передолиною а крім того ще від півночи рікою Алькантара а від полудня і заходу рікою Сімето. На спадах гори есть 65 осель, місточок і сїл, а в них живе звиш 300.000 людий. Величезний стіжок гори має на собі аж до висоти 3000 метрів ще звиш 200 малих стіжків кратерових. Під вершком гори у висоті 3000 метрів есть велика рівнина, що має впоперек 3 кільометри, а на тій рівнинї від полудня стоїть згадана вже Casa Inglese. Воздух у сїй висоті есть вже значно рідший і длятого вода кипить тут при 89 степенях Цельзия (на долинї кипить при 100 степенях). В Каза Інґлезе есть астрономічна обсерватория (зьвіздарня). В сїй висоті кінчить ся вже вся ростинність. Від всхідної сторони есть гора як би розірвана і там есть глубокий яр званий Валь дель Бове („доли на вола"). Здае ся, що тут колись давно був головний кратер, а відтак підчас якогось вибуху его розірвало, а з одного его боку утворив ся новий кратер, з котрого ішли пізнїйші вибухи і усипали тот стіжок, що нинї творить вершок гори з головним кратером. Над берегом того яру есть т. зв. вежа фільософа (Torre del Filosofo), в котрій, як кажуть, жив грецкий фільософ Емпедоклес, що був родом з міста Аґріґенту і жив около року 500 пд. Хр. На гору виходить ся по найбільшій части від сторони місточка Нікольозі.

В долїшній части гори аж до висоти 500 метрів ростуть, именно же коло місточка Тре Кастанї, оливні дерева, дактилеві пальми, опунциї або індияньскі фіґи, котрих овочі від серпня до сїчня суть найважнїйшою поживою людий, лаврові дерева, помаранчі і ґранати. Звідси аж до висоти 1300 метрів росте ще виноград і правдиві каштани та збіже. Послїдною оселею, на граници сеї полоси, есть місцевість Casa del Bosco („лїсна хата"). Відтак іде трета полоса, лїсова, в котрій ростуть дуби, буки, берези і сосни; сеї послїдні кінчать лїсову полосу у висоті 2200 метрів. В четвертій полосї аж до висоти 2500 метрів ростуть з рідка корчі, именно же рід кислича. Повисше 3000 метрів нема вже нїяких ростин, котрі би цвили. Ся послїдна полоса дае великий дохід, бо тут навіть лїтом в дебрах і ярах лежить снїг та лїд, котрий звідси забирають і розвозять по цїлім острові для холодженя всїляких напитків. Сам епіскоп в Катанії, на котрого рахунок снїг звідси вивозять, має з него річно 9 до 12 тисячів корон зиску.

* * *

Етна належить до тих вульканів, котрі завсїгди вибухали, від коли лиш люди запамятають. Найдавнїйший вибух Етни звістний ще з часів перед троянськоюю війною, отже з часів, від котрих віддїляють нас 3400 лїт. Перед рождеством Христовим було ще дальших шість великих вибухів, а з тих один, що в 121 р. знищив поля коло Катанії. По рождестві Христовім гора вибухала часто та викидала ляву. Найстрашнїйший вибух звістний з 1669 р., котрий тревав через півчетверта місяця.

кот до коршми Мурованка, де покріпили ся і поділили ся добичею, причім загубили золотий годинник з ланцушком вартости 200 корон. Наконець всїли до поїзду, що від'їздив до Хирова. Але тим самим поїздом їхав і вахмайстер від жандармериї і три рази ревідував ваґони, але не міг знайти злодіїв, бо они оба крили ся у виходках. Аж за стациєю Глубока, коли гадали; що вже безпечні, лишили ся серед инших пасажирів в III клясї. Вахмайстер пізнав тогди жандарма і хотів его арештувати, але Ґолле ставив опір і казав, що він есть подорожний і нехай его нїхто не напастує. Піш виступив в обороні товариша. Але вахмайстер не дав ся тим здурити і при помочи кондукторів приступив до ревізиї обох пташків, а відтак арештував і відставив назад до Самбора. Відобрані дорогоцїнности представляють вартість 1785 корон. У Гелля знайдено крім сьвідоцтв, ще 12 блянкетів чистих з підписами і печатками ріжних визначнїйших людий, готові лиш до виповненя.

— **Убите Бонмартініґо а каморра.** Як звістно, убийника мужа своєї сестри адвоката Туллїо Муррі відставлено вже до Больонїї, де его мали судити; але тепер в цїлій сїй подїї настала нараз велика зміна. Доходженя наводять щораз більше на слїди, що убите Бонмартініґо есть дїлом цїлого ряду осіб, дїлом каморри, бо до спілки належать люди, котрих стереже невидима сила і они ходять собі зовсім свобідно. Судове оглянене трупа Бонмартініґо виказало, що мусїли бути бодай дві особи, котрі его убили, бо рани походили від 2 неоднакових знарядів. Перший удар зроблено з заду; хтось пхнув ґрафа в плечі, при чім якась друга особа мусїла держати его з переду. Рішучо смертельну рану на горлї зроблено єму аж пізнїйше, бо инакше не міг би був так страшно кричати, як то чути було в день убийства з его помешканя. Показали ся слїди, що при убийстві була ще й трета особа, а підозріне паде особливо на професора університету дра Секкі, коханка ґрафинї Бонмартінї. Есть доказана річ що др. Секкі лїчив дра Туллїя Муррі, котрий мав рану на шиї і по доконанім убийстві перебував через 3 днї у своєї любки Роза Бонатті в Ріміні, хоч Секкі знав дуже добре, що власти вже пошукують Муррі'го. Крім того шукає полїция якогось великого, білявого, молодого мужчину, котрого по доконаню убийства виділи разом з дром Муррім, а котрий дав єму гроші і поміг втечи за границю. Есть також підозріне на стрия Муррі'го, адвоката Муррі'го. Посол Бонначі славний оборонець, пригадує собі, що на кілька днїв перед відкритєм убийства той адвокат сказав до него: „Може внеодовзї нам тебе буде потреба. Дамо тобі знати". Але то найбільше впадає в очи, що многі сьвідки зізнають в користь арештованого Тулїя і хотять очевидно наробити заколоту в цїлій справі. Сьвідків тих висилає очевидно хтось з центрального місця і так їм дає інструкциї, щоби они могли наробити як найбільшого замішаня. Говорять, що внеодовзї настануть арештованя, котрі зроблять велику сензацию. З Больонїї доносять також, що власти постановили не переводити процесу в Больонїї, лиш визначити суд або в Беневентї або в Римі, щоби не допустити впливу на хід процесу.

— **„Товариш"**, ілюстрований календар на рік 1903, річник II. (Чч. 272 і 273 видавництва товариства „Просьвіта".) 8^0, сторін 236 + інсерати. Цїна 1 К.

Правдиву прислугу для нашого народа вчинило товариство „Просьвіта", видаючи своїм коштом та заходом отсю книжку, якої вже перший річник з тамтого року здобув собі признане найлучшого з усїх видаваних у нас календарів. Хто зважить, яку важну задачу має сповняти календар зглядом грамотної людини всякого стану, мусить признати, що видавник такої книжки піднимаеть ся дуже важкого труду. Се не роман, анї збірка віршів або оповідань, які по прочитаню складаеть ся звичайно на полицю, щоб більше їх до руки не взяти. Ся книжка має подати щось більше, як приємну лектуру на кілька годин. Своїм змістом так вяжеть ся она з житем у всяких его умовинах, що треба єї читати цїлий рік. А потребує єї читати всякий, кому азбука не чужа, тому й розходить ся она в найширші круги суспільности тисячами примірників.

І отсю книжку зладжувано у нас доси звичайно в сей спосіб, що передруковувало ся з незначними змінами календарску часть з першого лїпшого старого календаря, подано два-три пусті віршики та оповіданя, для ока де кілька стереотипних інформаций і календар готовий. Так водило ся у нас до недавна. Доперва видавник „Товариша" зірвав з шабльоном і показав, як властиво повинно ся робити календар, щоб осягнути свою цїль. Уклад, добір змісту, его актуальність, а передовсім популярність викладу навіть научного материялу роблять „Товариша" книжкою наскрізь ориґінальною і від початку до кінця цікавою. А вартість її тим більша, що не кінчить ся з кінцем року. „Товариша" можна читати і по десяти лїтах з однакою користю. Все він лишить ся практичним і догідним підручником ріжнородного знаня.

Зміст „Товариша" за 1903 р. не уступає в нїчім цікавістю першому річникови, зате богатством значно перевисшає! Многі практичні та загальні поради і замітки можуть придати ся навіть найінтелїґентнїйшій людині. Замітні також численні ради господарскі і гіґієнїчні та розвідки про господарство рільне, пояснені добірними ілюстрациями. Є там і коротка але основна істория та пояснене страшних явищ природи, якими зазначила ся перша половина сего року, як землетрясене в Шемасї і вульканїчна катастрофа на Мартинїцї. Гарні ілюстрациї причиють ся ще більше до зрозуміня річи. А вже зовсім щось нового і ориґінального, що приносить сегорічний „Товариш", се короткий підручник науки гри в шахи. З доданої карти може кождий легко сам собі зробити фіґурки і шахівницю. Устав церковний для більшої вигоди тих, що его потрібують, долучаеть ся до календаря окремою книжочкою. Взагалі нїхто не повинен зволїкати з набуванем нового „Товариша". Єго розумні, практичні гадки та поради вже тепер станули-б не одному в пригоді.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Будапешт 22 жовтня. Войскова комісия угорского сойму приймила предложене, дотикаюче продовженя обовязуючої сили закона о обовязку войскової служби.

Білгород 22 жовтня. На чолї нового кабінету станув бувший мінїстер публичних робіт в кабінетї Вуіча — Петро Велимирович. Означує то незмінений напрям в полїтицї внутрішній. Мінїстром справ заграничних став підполковник Васа Антонич, бувший мінїстер війни.

Гаґа 22 жовтня. Бурскі ґенерали Бота і Делярей виїхали з Голяндиї до Льондона.

Париж 22 жовтня. Комітет союза робітників висказав ся на вчерашних зборах за піднятем загального страйку робітників.

Найсильнїйше і найстрашнїйше вибухала гора в днях від 8 до 25 марта. Вершок гори тогди був запав ся, а з єї боку, з тої сторони, як містечко Нікольозі, зробила ся була 18 кільометрів довга розколина і з єї долїшного кінця стала випливати лява і утворили ся нові гори, звані нинї Монті Россі. Величезна огниста маса залила була тогди 50 квадрат. кільометрів простору і знищила 14 сіл і спалила часть міста Катанії, а струя ляви посунулась була аж на кілька сот метрів в море. Підчас того вибуху згинуло аж 26.000 людий.

Великий вибух був також в 1783 р. і наробив великої шкоди в Катанії та єї охрестности, в Мессинї, а навіть в Калябриї. В новійших часах був великий вибух в 1852 р. і тогди цїла долина Бове виглядала як би огненне море; але великої шкоди сей вибух не наробив. В найновійших часах були два великі вибухи: в 1886 і в 1892 р. Перший з них так описує професор Орацїо Сільвестрі в Катанії в листї до віденьского професора ґеольоґії дра Едварда Зіса:

Вибух сей розпочав ся 18 мая о 11 год. перед полуднем тим, що із великого центрального кратеру на вершку гори бухнув зовсім несподївано величезний стовп пари з такою силою, що цїла околиця Етни затрясла ся а то трясене повтаряло ся опісля цїлий день. З гори вигнало разом з парою велику масу жужлїв, розжареного каміня, піску і попелу. Дрібний материял викинуло високо у воздух і в день показав ся величезний стовп диму, котрий в горі розширив ся і прибрав вид пінії, котру вже Плінїй описав підчас вибуху Везувія. З'явище то звернуло на себе увагу не лиш тих триста тисячів людий, що живуть на спадах гори і довкола неї, але й цїлого острова. Тревало оно до 10 годинн вечером і було ніби заповідию великого вибуху з боку, який лагодив ся на надходячу ніч.

О 12 год. 30 мін. в ночи ще збув на вершку гори дим, а далось почути сильне землетрясене особливо в місцевостях Бельпассо, Нікольозі і Педара. Рівночасно з трясенем землї дав ся почути страшенний підземний гук, котрий перепудив всїх людий. Тепер серед нічної пітьми показало ся на однім висшім місци яскраве сьвітло, котре ніби означило місце вибуху, а із землї добула ся струя ляви і стала плисти в долину. Богато людий з Нікольозі Педари і Бельпано повтїкало чим борше не чекаючи дня. Місце вибуху було у висоті 1400 метрів понад морем, коло старих бічних вульканів як Монте Неро, Монте Ґроссо і др. Земля розскочила ся тут з такою силою, як би хтось підпалив там порох.

Тепер із семи так пороблених отворів стало сипати огненною масою з такою силою, що бомби, попіл, жужлї та камінчики летїли на 1000 до 1500 метрів в гору, а той вибух було видко на цїлім острові. Тимчасом з долїшної розколини стала виливати ся лява і плила з полудневої сторони в долину. З тої маси, що єї викидало із згаданих отворів, усипало в короткім часї кратеровий стіжок. Пять з тих отворів перестало на другий день викидати ляву, а лиш ще два сипали єї дальше. Усипана маса росла з кождим днем аж остаточно зробили ся дві гори, що виглядали як би зовсїм правильні стіжки. При кінци вибуху зробив ся з обох стіжків лиш один а в нїм лійковатий отвір.

(Дальше буде).

Надіслане.

— **„Краєвий Союз кредитовий"** видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

1. Книга довжників	. . . аркуш	по	10 сот.
2. Замкненя місячні 2 штуки	. .	„	5 „
3. Інвентар довжників	. аркуш	„	5 „
4. „ вкладників	. „	„	5 „
5. „ уділів	. . . . „	„	5 „
6. Книга головна	. . . . „	„	10 „
7. „ ліквідацийна	. „	„	10 „
8. „ вкладок щадничих	„	„	10 „
9. „ уділів членьских	„	„	10 „
10. Реєстр членів	. . . . . „	„	10 „
11. Зголошеня о позичку	штука	по	2 „
12. Виказ умореня позички	„	„	2 „
12. Асиґнати касові	. . . . „	„	1 „

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10 I. поверх.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

МІД **десеровий сьвіжий**
курацийний, з власної пасіки, 5 клґр. 6 К 60 с. franco.
Коріневич, ем. учит. Іванчани.

Аґенция дневників
Ст. Соколовского
Львів, Пасаж Гавсмана ч. 9, — принимає пренумерату і оголошеня до всїх дневників краєвих і заграничних. В тій аґенциї находить ся також головний склад і експедиция „Варшавского Тижднєвника ілюстрованого“. До „Народної Часописи“ і „Ґазети Львівскої“ може принимати оголошеня виключно лиш та аґенция.

„FOTOGRAFISCHE MITTHEILUNGEN“

одинока богато ілюстрована часопись для аматорів фотоґрафії, виходить два рази на місяць. Передплата чвертьрічно (6 зошитів) 3 марки 75 фениг. Передплату можна пересилати в австрийских листових марках. Адреса: Verlagsbuchhandlung Gust. Schmidt Berlin W. 35 Lützowstrasse 27.

„NEKTAR“

Головний склад у Відни, VI., Webgasse 28.

Товариство для торговлї і складів чаю
Братів К. і Ц. Попов у Москві.

Ц. і к. надворні доставці Австро-Угорщини. Доставці Двора царско-російского
Надворні доставці кор. Вел. королів: Грециї, Швециї і Норвегії, Бельгії і Румунії.

Золотий медаль в р. 1892. Grand prix в р. 1900, найвисша відзнака на загальних виставах в Парижи.	Grand prix найвисша відзнака на виставі в Антверпії 1894 р.	Золотий медаль найвисша відзнака на виставі в Штокгольмі 1897 р.

Цінник.

Ціни в коронах за одну коробку російскої ваги (1 фунт. рос. = 410 грам.)

Вага пачки в фунт. рос.	Nr. 0	1	2	3	3/4	4	5	6	7	8	Чай з Цейльону
1/1	15·20	11·—	10·—	9·—	8·20	7·60	6·70	5·80	5·20	4·30	6·70
1/2	7·60	5·50	5·—	4·50	4·10	3·80	3·35	2·90	2·60	2·15	3·35
1/4	3·80	2·75	2·55	2·25	2·05	1·90	1·70	1·45	1·30	1·10	1·70
1/8	—	—	—	—	1·05	—·95	—·85	—·75	—·65	—·55	—·85

При закупні за 20 корон, транспорт і опаковане безплатно.

Дуже величавий
образ комнатний
представляючий
„ПРИЧАСТЄ“
мальований артистом Єзерским в природних красках.
Величина образа 55×65 цтм
Ціна образа **6 корон** разом з почтовою пересилкою.
Набути можна у
Антона Хойнацкого
Львів, ул. Руска ч. 3.

Інсерати

(„оповіщеня приватні“) до „Ґазети Львівскої“, „Народної Часописи“ і всїх иньших часописий принимає виключно лиш ново отворена „Аґенция дневників і оголошень“ в пасажу Гавсмана ч. 9. Аґенция ся принимає також пренумерату на всї дневники краєві і заграничні.

MAYER'S CONVERSATIONS-LEXIKON

Пяте цілком перероблене і побільшене видане, повне.

В 17-ох дуже хорошо оправлених томах з шкіряними хребтами і рогами, обіймає: **100.000** статей, **17.500** сторін тексту, **10.000** ілюстраций, карт і плянів, **1000** таблиць і додатків, **158** ілюстраций хромолітогр., **290** карт.

Крім того два томи доповняючі і один том спису (Registerband).

Разом 20 томів по зр. 6.

Поява нового виданя того твору, одинокого в загальній літературі, єсть літературним явищем не малої ваги. Розійшлось его в 4-ох виданях більше як півтора міліярда примірників і придбало собі заслужену славу, як найвеличавійший сучасний твір, як словар людского знаня.

Той лексикон можна дістати в комплеті, всї томи нараз на сплату **по 3 зр. місячно.**

Замовленя приймає **А. ЛЯНДОВСКИЙ,** Львів, Пасаж Гавсмана.

СТЕЛЛЯ найновійший інструмент сальоновий швайцарский, самограй, ноти металеві без гачиків в ріжних величинах. Продає **Соболевский** годинникар у Львові, площа Марийска (готель францускій).

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).